

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Calvinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Epistolam B. Pauli ad Romanos

Stapleton, Thomas

Antverpiæ, 1595

29. Sine pœnitentia enim sunt dona & vocatio Dei.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39447

29. *Sine pœnitentia enim sunt dona & vocatio Dei.*

Calvinus
sibi con-
trarius.

AD proximè præcedentia Pauli verba dixerat Calvinus: *Quatenus illuminati sunt fide Christiani, audiunt ad certitudinem suam, sine pœnitentia esse vocationem Dei.* Ita eo in loco ad singulos fideles, & ad singulorum certitudinem statuendam, hæc Pauli verba aptari vult: nunc verò hæc ipsa verba pertractans ait: *Tenendum est, non de priuata cuiusque electione nunc tractari, sed de communi adoptione totius gentis Iudaica, qua externa specie collapsa videri potuit ad tempus, sed à radice excisa non fuerat. nempe quia de reliquijs spes aliqua manebat, vt in subsequentibus docet.* Vide nunc Lector. Tam Calvinus ad præcedentia Pauli verba, quàm alij passim omnes Protestantes, certitudinem gratiæ semel acceptæ indelebilis (quam sibi singuli finxerunt) ex hac Pauli sententia stabilire volût, quòd *sine pœnitentia sint dona Dei & vocatio*: at nunc agnoscit Calvinus, non de priuata cuiusque electione, sed de communi gentis Iudaica adoptione, hanc sententiam loqui. Se ipsum igitur suosque sententiæ Apostolicæ in alienum sensum detortæ Calvinus apertè conuincit.

Dei dona
quomo-
do sine
pœnitentia

Ad rem ipsam quod attinet, sententiæ Apostolicæ hic genuinus, germanus, & perspicuus sensus est: *Sine pœnitentia sunt Dei dona & vocatio id est, Quod semel Deus dedit, nunquam*

quam vellet non dedisse : quem Deus semel
 vocavit, nunquam vellet non vocasse. Hoc
 est enim de huiusmodi non pœnitere, nec fa-
 ctū mutare. Dona Dei vocat Paulus *ἀπολα-*
ύσια, id est, quæ semel data Deus postea nū-
 quā vellet non dari, circa quæ consiliū nū-
 quam mutat; de quibus numquam dicit,
 Pœnitet me dedisse; Vellem me nō dedisse.
 Sic ad Iudæos quod attinet, non pœnitet
 Deum quòd illum populum in genere ele-
 gerit; nā tamen si (vt prius dixit) *quod quere.* Rom. 11.
bat Israel, hoc non est consecutus, id est, Israel in
 genere, & tota gens, salutē, quā in lege quæ-
 rebat, non est consecuta; *electio tamen conse-*
cuta est, id est, pauci electi Iudæorum; *reli-*
quia per electionem gratia salva facta sunt: ita ge-
 neralis vocatio pœnitenda non fuit, quia
 saltem in reliquijs locum accepit. Nam hoc
 sensu & propter hunc effectum prolixè ha-
 stenus & operosè ab initio cap. 9. vers. 6 do-
 cuit Paulus non excidisse verbum Dei: non fuis-
 se irritam & inanem promissionem Dei, quòd
in Isaac vocabitur tibi semen. Sic sine pœnitentia
 ex hac vna parte fuit Dei vocatio, ad
 Iudæos quod attinet. Rursum & ab altera
 parte ostendit Paulus diuinam Iudæorum
 vocatiōnem sine pœnitentia fuisse, quia illorum
delictum salus erat Gentilibus; illorum diminutio, Rom. 11.
diuitia Gentium; illorum cecitas ex parte, vt ple-
nitudo Gentium intraret. Sic Dei dona sunt sine
 pœnitentia, quando dona reprobis concessa
 ad

ad aliorum vtilitatem cedunt; quando *sub-*
lata à malis agricolis vinea datur genti facient
fructum; quando *aufertur ab eo qui habet, vt ha-*
benti plus detur; quando, *quam vnus amittit coro-*
nam, alius accipit; denique quando qui ab vno
 ordinè diuinæ voluntatis recedit, (gratiam
 eius in vacuum recipiēdo) is in alium diuinę
 voluntatis ordinem relabitur, iustam eius
 vindictam sentiēdo, vt sapienter docet Au-
 gustinus. Tales sunt, quos *Dei benignitas ad*
pœnitentiam adducit, ipsi autem thesaurizant sibi
iram in die ire. Huius benignitatis Deum
 non pœnitet, etsi ea abutūtur impij. Nempè
 quia *nouit ex ipsis malis bona facere,* ex perfidia
 Iudæorum vocationem Gentium amplio-
 rem. Hunc sensum hoc loco respicere Apo-
 stolus videtur, iuxta totius huius capituli ar-
 gumentum. Quare, vt ad hæc verba veniret,
 præmisit, *Secundum Euangelium quidem inimici*
propter vos: id est, quantum ad fidem Eānge-
 licam, quam illi respuerunt, inimici Deo &
 mihi sunt, sed propter vestram salutem. *Se-*
cundum electionem autem, id est, quantum ad
 primam huius populi vocationē, *charissimi*
propter Patres, tū Deo grati, tum mihi, prop-
 ter insignēs illos Patriarchas, Abraham,
 Isaac, & Iacob, Dei amicos. *Sine pœnitentia*
enim sunt dona Dei & vocatio. id est. Neque po-
 puli Iudaici hodierna incredulitas Deo in-
 grata, Dei erga illos dona & vocationem fe-
 cit pœnitendam, aut penitus inutilem, vt
 propter.

Mat. 27. 41
 Mat. 25. 29
 Apocal.
 3. 11.

De spirit.
 & littera
 cap. 33.
 Rom. 2.

August.
 in Enchi-
 rid. c. 100.

propterea illam factam non fuisse satius fuerit, quia *propter vos*; id est, hac occasione vos plenissimè intratis; neq; prima electio prorsus inanis aut pœnitēda fuit, *propter Patres*, insignes illos Patriarchas, aliosque Prophetas, Reges, Sacerdotes in electionis gratia his multis seculis cum innumero fidelī populo persistentes; quorum omnium nomine charissimi Deo sunt homines Israelitæ. Hic est literæ Apostolicæ sensus genuinus ac germanus, ex tota Apostolica disputatione ac literæ contextu germanè fluens. Dona Dei sunt sine pœnitentia, non quia ea semel data amitti nequeant (ut de sua speciali fide somniant hodie hæretici) sed quia, tamen si amittantur eorum vitio qui acceperunt, Deum tamen sui facti nō pœnitet, Deus consilium non mutat, nec velle non dedisse, sed voluntatis suæ consilium seu hoc seu alio modo perpetuò & infallibiliter exequitur.

Aliqui Doctores *dona & vocationem Dei*, de quibus hīc Paulus loquitur, prædestinationis diuinæ, non solius providentiæ Dei, effectus esse arbitrantur; ideoq; *sine pœnitentia*, quia irrevocabili decreto certa & infallibiliter quoad eventum futura. Hic sensus, etsi literæ Apostolicæ non quadret, in se tamen verus est. Sed ad eius sanam intelligentiam aliqua explicatio opus est. * Certitudo ista & infallibilitas futuri eventus in

* Certitudo infallibilis eventuum non tollit libertatem actionum

B b b vocatione

vocatione & donis prædestinatorum, nihil prorsus ipsorum libertati detrahit, quò minus, quicquid ex illis donis electi faciunt, liberrima electione faciant: ea sanè libertate, vt quando aliquid piè faciunt, possint idem non facere. *Id enim libera voluntate vnusquisque facit, quod, si vult, facit; si non vult, non facit.* Nam tamen si adultus à Deo electus & prædestinatus, certò, hoc est, absq; vlla Dei deceptione, aut propositi mutatione, vitam æternam consequetur, aliaque media eò perducentia accipiet; certitudo tamen ista non est ex parte mediòrum effectusque prædestinationis, quasi illa sic se habeant vt aliter se habere non potuerint aut possint, sed ex parte diuinæ præscientiæ, qua Deus altitudine & illimitata perfectione sui intellectus, supra id quod natura rei habet, certò cognoscit prædestinatum taliter pro sua libertate cooperaturum per suum arbitrium, vt eisdem medijs in vitam æternam re ipsa debeat peruenire: cum tamen, si velit, possit re ipsa ita operari, vt neque ea media effectusque prædestinationis in rerum natura sint, neque ipse in vitam æternam perueniat. Itaque cum secundum se incertum sit, atque à libertate proprii arbitrij creati pendeat, prædestinatum in eo ordine rerum, in quo Deus eum statuit collocare, tali modo cooperaturum cum auxilijs quibus eum decreuit adiuuare, vt ad vitam æternam perueniat; ideoque

August. de
Spir. & lit
cap. 10.

ideoque auxilia illi decreta, effectus præde-
 stinationis rationem habeant; Deus tamen
 altitudine sui intellectus, ante vllum actum
 suæ voluntatis, & absque vlla determinatio-
 ne suæ voluntatis, certò nouit quid pro li-
 bertate arbitrij illius sit futurum, cognitu-
 rus profectò contrarium si contrarium esset
 re ipsa futurum; & hâc ob causam, non quia
 præsciuit Deus, ideo taliter & taliter præde-
 stinandus operaturus est; sed contra, quia
 taliter & taliter operaturus de facto est, ideo
 Deus ita præsciuit. Qua præscientia præha-
 bita, accedit determinatio diuinæ volun-
 tatis, merè gratuita & libera, misericordia-
 que plena, qua in tali ordine rerû cum col-
 locare, taliæque auxilia ei donare statuit.
 Et ex hac determinatione, ex hoc libero
 Dei decreto remansit prædestinatus certò
 saluandus, certoque bene operaturus, qui
 alioquin non fuisset nisi præuisus, saluari
 possibilis, &c. Ordinè rerû in quo vnûque-
 que Deus collocat, intelligimus hoc loco
 totum cursum vitæ alicuius hominis à pri-
 ma pueritia vsque ad mortis horam, vt sic
 educetur, sic adolescat, in tali ac tali vitæ
 instituto degat, tales & tales bene operandi
 occasiones habeat, tali modo extremum
 vitæ diem claudat, cum qua videlicet edu-
 catione, in quo vitæ instituto, cum quibus
 bene operandi occasionibus, quo denique
 mortis genere, præsentis semper auxilio gra-

Bbb 2 uæ,

tia, præuidet Deus eum ad vitam æternam
 peruenturum. Hoc vocamus ordinem re-
 rum in quo quemlibet electum Deus collo-
 cat, quum etiam potuisset eum in alio or-
 dine collocare, aut etiam præuiso bono vsu
 gratiæ in hoc ordine nihilominus non sta-
 tuere, & huiusmodi auxiliorum collatione
 non determinare. In quo elucet electio
 Dei gratuita, & inexplicabilis erga electos
 misericordia. Cæterum ex tali electione
 quæ præscientiam iam dictam præsuppo-
 nit, nihil detrahitur de futuris euentibus li-
 bertatis, quia etsi sit certissima & infallibilis
 electio, tamen non prius hanc certitudi-
 nem accepit, non prius à Deo determinata
 hæc electio fuit, quàm, quid liberè ab vno-
 quoque fieret, Deus præuidisset. Qui existi-
 mant nullam talem esse præscientiam con-
 ditionalium liberarum, vel mediam inter
 naturalem & liberam, quæ ex hypothesi vi-
 det quicquid ex causis liberis fieri possit, nec
 iam solum quæ fient, sed etiã quæ non fient,
 putantque Deum ea sola præscire quæ de
 facto fient, adeoque hanc præscientiam cau-
 sam esse omnium quæ fiunt; ex S. Scripturæ
 verbis manifestè refutantur, quæ supra ad
 hanc epistolam c. 9. protulimus. Est ergo
 in Deo præter scientiam naturalem, quæ est
 omnium ab ipso Deo fieri possibilem, siue
 facturum ea sit, siue non; & præter scientiam
 liberam, quæ est eorum quæ certò fient post
 liberum

Sciẽtia in
 Deo inc-
 dia.

liberum actū suæ voluntatis, liberā quæ de-
 terminationē quod fiet; alia scientia inter
 vtramque media, eorum quæ ex hypothesi
 tantum euentus nouit, si talia & talia me-
 dia antecedāt, aut in tali ac tali ordine rerū
 creaturæ ponantur. Hæc enim scientia nec
 naturalis est, quia potuit scire oppositum
 eius quod per eam cognoscit, eò quod libe-
 rum arbitrium potuit oppositum ei fecisse
 quod facturū est, quo casu oppositum cog-
 nouisset; nec libera, tum quia antecedit
 omnem liberum actum voluntatis diuinæ,
 tum quia in potestate Dei non fuit scire per
 eam scientiam aliud quàm re ipsa sciuerit.
 Est ergo hæc scientia conditionalium libe-
 rarū media quædā sciētia inter vtrāq;. Ha-
 bet enim ex vna parte conditionem scien-
 tiæ naturalis, quatenus præuenit actum li-
 berum voluntatis diuinæ, neque in pote-
 state Dei fuit aliud scire; ex alia parte con-
 ditionem habet scientiæ liberæ, quatenus
 quod sit vnius potius partis contradictio-
 nis scientia quàm alterius, ex eo habet quod
 liberum arbitrium (ex hypothesi quod in
 hoc vel illo ordine rerum collocetur) hoc
 vel illud potius facturum sit, cum vtrumuis
 indiffereret posset facere: quod totū omni-
 no postulat libertas arbitrij creati, quæ nõ
 minus est de fide quàm Dei præscientia &
 prædestinatio, vt latè ostendit Ludouicus
 Molina q. 14. ar. 13. disput. 23. Hoc totum
 Bbb 3 intellige-

In Cōcer-
 dia gratiæ
 & lib. arb.

intelligere necesse est, vt hæc Apostoli verba, *Sine poenitentia sunt dona Dei & vocatio*, libero arbitrio electorum nihil profus detrahere nihil derogare intelligantur.

35. *Quis prior dedit illi, & retribuetur ei?*

Abitur hoc loco tam Calvinus quam Beza. Calvinus omne bonorum operum meritum, Beza omnem bonorum operum præscientiam in illis conuelli suadere volunt. Vterque desipit. Est notabilis hic locus (ait Calvinus) quo docemur, non esse nostra facultatis, Deum nostris benefactis ad conferendam nobis salutem prouocare, sed illum gratuita bonitate inmerentes præuenire. Docet sanè hic locus, non posse nos Deum ad conferendam nobis salutem, id est, primam vocationem, primam gratiam, primam reconciliationem, qua impij Deo reconciliantur (primã dico, non quia vnicã, quã sæpius lapsi, sæpius per poenitentiã resurgere & reconciliari possint, sed primam in ordine ad totius iustificationis cursum, siue ille de nouo incipiat, siue interruptus denuo ordiatur) *illis bene factis prouocare*, id est, præuenire: *quia præuenit nos ille in benedictionibus*. Sed ita loquitur Calvinus, vt salutis nomine ipsam vitã æternam, quæ cadit sub merito, & quæ vera est benefactorum retributio, intelligi velit, aut certè à quolibet Calvinista intelligi possit. De prima autem & gratuita vocatione disputat hic Paulus, non de vitæ æternæ

Prima gratia quæ vocatur.

Psal. 20. 4.
Calvinus
in ambiguo fallit.